

Oponentský posudek disertační práce

Autorka: Ing. Olga Francová

Název práce: PROHLoubENÍ INTEGRACE V OBLASTI FISKÁLNÍ POLITIKY V RÁMCI EU JAKO DŮSLEDEK EKONOMICKÉ KRIZE

Oponent: doc. JUDr. Lenka Pítrová, CSc., Právnická fakulta Univerzity Karlovy, Praha

Především je třeba uvést, že autorka zvolila pro svoji disertační práci velmi aktuální téma, které se týká reakce Evropské unie na finanční, ekonomickou a dluhovou krizi a hodnocení nástrojů, které Evropská unie k řešení krize a jejích následků zvolila. Toto téma je nejen aktuální ale i náročné, a to i proto, že analýza zvolených nástrojů prohloubení fiskální integrace je v mnoha ohledech nezbytně interdisciplinární a vyžaduje vedle ekonomické analýzy také analýzu právního rámce ekonomické integrace a právních nástrojů fiskální disciplíny. Tyto nástroje jsou v mnoha případech anomální z pohledu unijního práva, neboť jdou často mimo rámec stávajícího primárního práva Evropské unie a vybočují z něj, uchylující se k nástrojům mezinárodního práva a mezivládní spolupráce. Právě v tomto interdisciplinárním pojetí práce spatřuji jeden z jejích hlavních vědeckých přínosů, kterým práce vybočuje z běžné ekonomické analýzy krize eurozóny a jejích důsledků. Tím může práce přispět i k diskursu v rámci právní vědy, kde obvykle dimenzi ekonomické analýzy problému postrádáme.

Práce je vnitřně logicky a systematicky členěna do tří základních kapitol. Je uvozena kapitolou věnovanou teoretickým otázkám koordinace fiskálních politik a evropské integrace (1. Teoretické přístupy k evropské integraci a koordinaci fiskálních politik). Druhá kapitola práce je pak věnována institucionální analýze na pozadí makroekonomického vývoje, počínaje Paktem o stabilitě a růstu a konče analýzou záchranných sítí a principu kondicionality (2. Analýza institucionální matice koordinace fiskálních politik), a to především v kontextu historického vývoje. Autorka se tu neomezuje na analýzu ekonomickou. Z hlediska analýzy právních nástrojů řešení fiskální krize je v rámci této kapitoly těžištěm analýza legislativních aktů, jejichž cílem bylo posílení koordinace fiskálních politik a zajištění fiskální disciplíny (tzv. six-pack a two-pack), ale i Euro pakt plus jako soft-law nástroj. V souvislosti s ustavením Evropského mechanismu stability (ESM) se pak autorka zabývá nejen souladem ustavující smlouvy s primárním právem EU a s tím související judikaturou SDEU ve věci Pringles, ale odkazuje i na přezkum souladu tohoto postupu s ústavním právem

členských států v judikatuře některých ústavních soudů. Stranou pozornosti autorky nezůstala ani problematika kondicionalit, která se v souvislosti s krizí stala diskutovanou i v rámci právní vědy. Závěr této kapitoly je zaměřen na analýzu stabilizačních mechanismů, které Unie využila pro pomoc některých států čelících zejména fiskální krizi.

Závěrečná kapitola práce je věnována ekonometrické analýze (3. Analýza faktorů ovlivňujících fiskální výsledky členských států na národní úrovni).

Disertantka si klade za cíl především analyzovat pokrizové integrační procesy, a to především vývoj Paktu o stabilitě a růstu, vývoj institucionálního rámce eurozóny v kontextu právní regulace a institucionální změny v koordinaci fiskálních politik. V rámci analýzy Paktu o stabilitě a růstu se autorka nevyhýbá ani problematice právního rámce a analýze relevantních ustanovení primárního práva a judikatury Soudního dvora Evropské unie, která v mnoha ohledech poznamenala vymáhání právem stanovených parametrů (C-27/04) (část 2.2.2. a násl. práce). Z hlediska vědeckého přínosu je třeba pozitivně hodnotit i navazující kritickou analýzu revize preventivní a nápravné části Paktu o stabilitě a růstu a i zde je třeba ocenit interdisciplinární přístup autorky.

Při hodnocení vědeckého přínosu práce bych dále především chtěla vyzdvihnout kapitolu 2. práce, která se věnuje detailní analýze legislativních nástrojů reagujících na fiskální krizi, ale i vývoji institucionálního rámce eurozóny nejen z historické perspektivy, ale i z hlediska dalších možných kroků. Autorka zde navazuje na některé své dřívější publikace v odborném tisku. V této souvislosti bych ráda poukázala na to, že práce vedle teoretického rozměru je také nepochybně pozitivně poznamenána empirickým vhladem autorky jako „insidera“ na vnitrostátní i evropské úrovni a jejím působením jak v rámci vnitrostátních vrcholných orgánů, tak v institucích unijních. (Vzhledem ke svému odbornému zaměření se však necítím povolána k hodnocení kvantitativní ekonomické analýzy v práci zahrnuté.)

Konečně bych v závěru svého vyjádření chtěla vyzdvihnout velmi kultivovaný písemný projev autorky a úroveň formálního zpracování hodnocené práce a doporučit autorce její publikaci. Vysoký standard kladený na disertační práci splňuje, dle mého názoru i práce s odbornou literaturou.

V průběhu obhajoby disertační práce jistě vyvstanou i aktuální otázky recentního vývoje debaty o reformě eurozóny. V předvečer evropských voleb se na unijní úrovni začaly

projednávat otázky spojení s unijním rozpočtem a reformou eurozóny. Součástí této diskuse je i postavení ESM. Tento stálý ochranný val eurozóny by se měl integrovat do primárního práva, protože zatím stojí, jak správně disertantka uvádí, mimo unijní smlouvy a institucionální struktury. Současně se hovoří i o přeměně ESM na Evropský měnový fond s větší pravomocí mluvit do rozpočtové politiky země, jíž by byla pomoc poskytována. Zajímal by mne názor autorky na další vývoj ESM.

Řada otázek, kterými se autorka v práci zabývá v souvislosti s fiskální disciplínou, v současné době znovu vyvstala při příležitosti postupu Komise vůči Itálii a jejímu rozpočtu na rok 2019. Je možné na základě tohoto postupu hodnotit efektivitu právního rámce procedury při nadměrném schodku?

Vzhledem k výše uvedenému pozitivnímu hodnocení **doporučuji práci k obhajobě.**

V Praze dne 2. ledna 2019